

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un semestru . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "
Nrul de Duminică
pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Perenoz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis oostă fiecare șir 20 fl.
Manuscripte nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Retragerea contelui Tisza.

Organul partidului creștin social »A nép« a adus încă pe la sfârșitul săptămânei trecute știrea, că contele Tisza se va retrage în curând în viața privată, deoarece s'a convins că politica preconizată de dânsul nu găsește aderenți și slăbește noul partid guvernamental. Cu deosebire pronunțat ar fi, după »A nép«, antagonismul dintre el și ministrul de finanțe Lukács. Audiența, pe care o avuse la împărat ministrul, ar fi stând în legătură cu încordările produse din această cauză în partid. Confirmarea acestei știri în ceiace privește neînțelegerile din ce în ce mai mari în partidul guvernamental din cauza contelui Tisza, a urmat în curând.

Tot în decursul săptămânei trecute a avut loc o lungă conferință a contelui Tisza cu ministrul președinte și Sâmbăta trecută s'a întrunit comitetul central executiv al partidului național al muncii în birourile președintelui consiliului de miniștri. Intrunirea a fost premersă de un consiliu de miniștri și de o conferință între secretarii de stat dela interne. Despre discuțiile ținute în comitetul central al partidului, biroul oficial de presă n'a comunicat altceva decât că s'ar fi ajuns la stabilirea unei părți a candidaturilor și că ședințele vor fi continuate. Tradus într-o limbă la înțeles acest comunicat vrea să zică că rezultatul întrunirii a fost nul din cauza divergențelor de păreri.

Acum străbat în public știri că comitetul central executiv al partidului s'a divizat în două tabere, una a ministrului președinte și alta a contelui Tisza. Ruptura nu se mai poate ascunde și este dată pe față.

Pentru oricine care a urmărit cu atenție cursul, ce afacerile politice au luat în Ungaria, acest rezultat nu poate fi surprinzător. El era de prevăzut, și cea ce nu se putea preciza n'a fost decât termenul, când antagonismul între guvern și contele Tisza va deveni un conflict deschis. Dacă acest termen a sosit a um încă înainte de a se fi fixat candidaturile din partea partidului guvernamental, dovedește că contele Khuen se simte destul de tare pentru a intra singur în campania electorală și nu mai are nevoie de ajutorul lui Tisza. Jocul între acești doi bărbați de stat era clar din prima zi. Vrând să evite izolarea la care s'a expus pe vremuri guvernul Fehérvary contele Khuen a apelat la rămășițele șase-zecișeptiștilor, și îndeosebi la una din căpeteniile lor, la contele Ștefan Tisza, căruia însuși împăratul îi oferise înainte de chemarea contelui Khuen descurcarea situațiunii. Tisza n'a putut să dea împăratului garanțiile convenite pentru o soluție mulțumitoare a problemei, deoarece nu s'a angajat la o reformă electorală pe baze largi. Posipa de un fel de conducător fără răspundere, de un creator al unui partid guvernamental i-a convenit însă contelui Tisza și a acceptat cu toată inima mâna, ce i-o lătinse șeful guvernului nou la aparență fără aderenți. Calculele amicului Tisza erau

simple: »Partidul creat de mine cu ajutorul guvernului va asculta de mine în momentul hotărâtor și Coroana nu va avea decât să se lipsească de contele Khuen când reforma electorală va ajunge în faza hotărârei ei definitive«. Nu motive personale vor fi determinat pe contele Tisza să facă acești calculi pentru înlăturarea contelui Khuen, ci era o nouă formă de a pune pedici votului universal și de a obosi Curtea în stăruințele sale. Firește că guvernul numai sililit de împrejurări rale ar fi putut deveni o jertfă a politicii tiszaiște. Peste toate așteptările însă guvernul Khuen a fost asaltat de — amici. Deprinși a schimba confesiunile și etichetele lor politice după vânt, deprinși a fi astăzi »liberali« și mâne »kossuthiști« pentru ca poimâne să devină iarăși »liberali«, oameții politici ai Ungariei s'au convins că în urma urmelor tot mai practic este a fi »guvernamental«.

Daă un bărbat de greutatea contelui Apponyi a putut să treacă prin toate partidele politice, dacă fiul lui Kossuth a putut să renega principiile politice ale partidului condus de dânsul, dacă fiul contelui Andrássy a căruit și cotit mai în dreapta, mai în stanga, pentru ce n'ar putea bieții »aderenți« lor, mânăți astăzi într-o direcție, mâne într-altă să se angajeze la supți arpele calde ale guvernului? Ei s'au grăbit a face aceasta cu atât mai buțuros și mai ușor, cu cât nimeni nu mai știa al cui este. Prăbușirea partidelor a produs în atmosfera politică un nuor gros de colb, din care licărea o singură flacăără, flacăra

Cometa Halley.

Conferință citită la întrunirea studenților universitari români și a coloniei române din Budapesta în 16 Aprilie a. c.

De Sabin Evuțianu.

Socotesc că nu e fără de interes, să vă spun câte ceva despre comete, și mai vârtos despre cometa lui Halley — ca ceva actual — deoarece toată lumea e cuprinsă azi de frigurile Halley.

Să vă spun mai întâi un episod, cel întrevăd în noaptea mult amintită din 18 spre 19 Mai. Sântem într'un sat. După o noapte nedormită și după o zi plină de temeri și sbuciumări, țărani se strecoară de cu bună vreme înspre mij ocul satului ca să aștepte cu toți »prăpădul lumii«. Înțeleptul satului întârzie. Nu vrea să apară fricos, și nu pomește înspre sbor, până ce întreg satul nu l o singură tabără. Soarele asfințește: trecând cu chin (u vai dealul), se tupilește după miori, ca cel puțin el să nu fie de față la potopul de foc al muritorilor... Sau, la urma urmelor, cine mai știe ce-o fi chibzând, căci dupăcum se oglâmboia înaltea ascunzișului, părea că ride — alinosându-se — de neștiința oamenilor, că el doar' a mai văzut »sperie-lume« de-alde ăștia... Noaptea se coboară încet, tot mai spășitoare. Cometa ca o mireasă sfioasă, dar șireată, își arată trena numai câte puținel. Nevăstuțele strângându-și copilașii la sân, — bătrânele cu dreapta la gură privesc uimite arătarea cerească. — Mare pacoste pe capetele noastre, te miri, dar o să fie vre o bătaie în țară.

— Ce spun, mă Lăie?! De-ar fi numai atât! Dar se prăpădește lumea, se prăpădește...

— Da de unde! Poate n'al ceit ce scrie la gazetă?!. Filosoful satului într'astea s'a strecurat bi isor și neobservat prin tumult, cu luleaua și inlma în dinți, și... auzind vorbele din urmă izbucnește:

— Ce gazete, hai?! De geaba 'mi scriu d-nii ceia la gazete... Ce știu eu... știu. Ne prăpădim și-atât!...

Și bătrânul sfătos și încăpăținat, care nu dă o ceapă degerată pe știința d-nilor dela gazete, scoțându-și luleaua din gură și bătând-o — după vechiu obicei — de palmă, să vază de băgău, clatină din cap... scoate vre-o câți va hm și continuă:

— A trebuit să ne vină pe cap și astă arătare... Prea e păcătoasă lumea asta tinară... prea sânt stricați și răi oamenii de azi...

Multe-o mai fi spus sfătosul moșneag, căci sătenii au început a-și propti capetele în piept și cei certai s'au împăcat, să moară ca buni creștini.

Și a doua zi ca și când nimic nu s'ar fi întâmplat, românașii noștri ies la câmp, își vād de treabă, hotărâți însă și mai departe în credința lor, că deși dacă nu s'a prăpădit lumea, dar o mare năpastă s'a coborât pe pământ.

Să nu ne mirăm de bieții țărani, căci doar' și între inteligenți află destui creduli.

Gazetele au trimbițat câteva cazuri de sinucideri de frica cometei, acest rătăcitor printre aștri... iar în Rusia s'au colectat parale, ca rugăciuni plătite să alunge mânia cerului pe alte țărături.

Indeșert sânt însă aceste trude omenești, căci cometele tocmai așa sânt supuse legilor naturale, ca și cuibul nostru care viețuim, și ca și toate corpurile ce le vedeți — respirate la prima vedere — în univers. Totul, tot ce există e supus sublimiei legi universale, *atracțiunii*.

De ce dar au fost cometele socotite întotdeauna — mai de mult chiar și de învățați — ca urzitoare și aducătoare de nenorociri?... Un cuvânt ne lămurește pe deplin: *neștiința*, căreia i-se pot mulțumi toate credințele deșarte. — Cum nu este an fără vre-o întâmplare mai mare — cel puțin în vremile noastre — e firesc să aflim vre-o pacoste și apoi s'o pui în cărca cometei blânde și fără de pretenții. Așa în în anul 1456 cometa Halley, făcându-și plimbarea obișnuită, a ajuns iarăși pe la noi. S'a întâmplat, că tocmai atunci să dureze război între creștini și musulmani.

Oștirile amândouă au rămas ca trăznite, privind fiecare cometa ca pe-un semn al mâniei zeești, și ca pe-o povestire a înfrângerii proprii. Papa Calixt III a ordonat rugăcluni pentru alungarea ei. Și zice un cronicar al vremurilor acelorora: »El — papa — o vrăji și o alungă de pe firmament. Ea dispăru în spațiu, cuprinsă de frică în urma blăstămelor lui Calixt III, și nu îndrăzni să mai apară vre o 75 de ani...« Biata cometă.

Și foarte multe sânt cazurile asemănătoare celui ce v'am spus. Nu continuu, căci ar duce prea departe și aș mai avea câte ceva de spus.

Mă restrung încă la un caz interesant. Cum, cum nu, s'a întâmplat că anul Domnului 1838 a trecut fără evenimente de senzație. O cometă însă, neșind seamă de cele ce se petreceau pe

Scrisori din București.

Literatura cușer. — Societatea autorilor dramatici. — Agitația dobrogenilor.

București, 5 Aprilie.

De câțiva ani încoace întâlnim în ziarele și revistele ovreești din România o serie întreagă de bucăți literare cu subiecte luate din viața ovreiască. Drama *Manasse* a lui Roneti-Roman este expresia cea mai artistică a acestei tendințioase literaturi. Afară de această piesă, care a avut oarecare succes și pe scena teatrului național întreaga această literatură cușer este o îngăimare de frază inculțitoare la adresa a tot ce este românesc, este o directă provocare. Cu deosebire sânt revoltătoare pentru orice român observațiile autorilor întrețesute în decursul povestirii. Cele mai triviale expresii, cele mai mari batjocuri la adresa autorităților românești sânt debitate aici cu un curaj extraordinar. De câteva săptămâni urmăresc în ziarul ovreesc *Egalitatea* o lungă pretinsă nuvelă, *Răzburarea subprefectului*. E vorba de un subprefect, care, după ce pierde la cărți toți banii pe care-i are, cere jidanului Herș Leizer 250 de galbeni. Jidanul refuză această sumă, fiindcă n'o are. De aici apoi un lung șir de persecuțiuni în contra fiilor lui Izrail. Autorul, un oarecare Dr. Schwarzfeld, face următoarea observare în decursul povestirii odiseei lui Herș Leizer:

»In vremile trecute, când autoritățile steteau supt influența boerilor, clocoii n'ar fi îndrăznit să trateze neomeneste pe evreii ocrotiți de boeri. De când însă cu constituția, cu prefectii, directorii de prefectură și suprefecții, cari luă locul ispravnicilor și al zapciilor, evreii știau că nu vor mai fi întimplați cu vorbe de miere, și se așteptau la cea mai mare mojicie din partea dirigătorilor. Soarta lor obștească fu umilirea. Evreul fu considerat ca un vierme, ce trebuie să se ftrască în milt și să se simtă mulțumit, doar când este călcat în picioare, ferit de s'nu fi strivit cu desăvârșire. Herș Leizer nu-și tăie dar mult sânge rău de atitudinea necuvințată a suprefectului.

Potopul injurțiilor continuă pe același ton până la st. și în lipsa cenzurii, în țara noastră și toate instituțiunile naționale. Mă rog, ce însemnează libertatea presei? Nicăiri poate ca în România ziarștii de contrabandă nu abuzează mai mult de această libertate. Și este dureros că nu se iau măsuri în contra acestor fel de oameni, cari injură ca la ușa cortului, cari nu sânt trași la răspundere. Libertate, libertate, dar n'au toate o graniță? Iată unde duce purtarea prea cu mă-

nuși față de acești oameni. Și cu toate acestea ovreii din România strigă că sânt persecutați!

O nouă societate de literați români s'a întemeiat ieri: Societatea autorilor dramatici. N'om fi având noi drame excelente, dar avem autori. Și deci era foarte firesc ca acești autori să se grupeze într'o societate, spre a putea să-și apere mai bine interesele. Numai cât sânt unii cari afirmă că, de-oarece există o societate a scriitorilor români, societate ce numără între membrii săi și pe autorii dramatici de seamă, nu mai era nevoie și de o societate a dramaturgilor români.

Eri d. Pompiliu Eliade a convocat pe toți aceia, cari au la activul lor una sau mai multe piese dramatice, spre a-și alege, conform noii legi de organizare a teatrului, pe reprezentantul lor în comitetul de lectură al teatrului național. Au fost chemați mulți, buni și răi, autori de seamă și diletanți fără nici un talent. Alături de Delavrancea, Caragiale, Florescu, Z. Bârsan și Lecca — au venit atâția, grație deosebitei atențiuni a d-lui director.

Dupa constituirea »societății«, autorii dramatici au însărcinat pe d-nii Florescu și I. Roșca să alcătuiască un proiect de statut, care va fi discutat la o viitoare adunare generală a autorilor dramatici români. D. Pompiliu Eliade a oferit autorilor șampanie, aceștia la rândul lor au felicitat pe d. director pentru succesul de până acuma și pentru noua eră ce a intronat-o la teatru. Din noua societate fac parte până acuma următorii autori: Alexandrescu-Dorna, V. Alexandrescu, I. C. Bacalbașa, Z. Bârsan, L. Dăuș, M. Demetriade, Duțescu-Duțu, Al. Florescu, P. Gusty, C. Grigoriu, d-na Constanța Hodoș, d-nii V. Leonescu, P. Macri, I. Malla, St. Mihăilescu, C. Mărculescu, N. D. Popescu, Rădulescu-Niger, G. Ranetti, Radu Rosetti, Iuliu Roșca, N. Ținc și V. Toneanu.

Evident, lista este foarte mică, în raport cu numărul cel mare al autorilor noștri. Căci mai sânt încă mulțimi care nu figurează alături de iluștrii nume de mai sus. Ba nu zău, dar nu poți să nu zâmbești văzând astfel pretenții. Am cere autorilor noștri mai multe opere care a putea scârzi potopul de traduceri din limbi străine. Aiași autori ai putea lua cu prese originale nu una, ci zece staplani. Ei dar se va fugeți de asta societatea autorilor dramatici.

Între proprietarii din Dobrogea domnește o mare agitație. Se știe că în urma noului proiect de lege, aceia, cari au fost deposedați de pământurile luate pe nume fictive vor fi reintegrați

bo-ortodocșii și mohamedanii adunările lor parat, imediat după citirea raportului comitetului. În sala mare au rămas astăzi deci după citirea raportului numai catolicii, iar ortodocșii și mohamedanii s'au dus în salele alăturate.

Între calolci din sala mare nu s'a putut ajunge la înțelegerea și minoritatea a părăsit sala, lăsând în gîngerea partidului lui Dr. Stadler.

Între ortodocși însă a curs programul foarte bine, fiindcă poporul sârbesc întreg din Bosnia și Herțegovina aderează numai la un partid și anume, »partidul național sârbesc« de supt șefia Q. Ieftanovici. Comitetul electoral a depus la adunare mandatul în mâinile alegătorilor, și după o scurtă dezbateră a fost ales acelaș comitet

comitet executiv întregit în număr de 10 persoane. În acest comitet e ales chiar și românul T. Filipescu. Acest comitet va începe deja tratativele cu comitetul electoral al partidului național sârbesc, și va propune 4 candidați din partea amplotaților, iar patru îi va primi din partea partidului național sârbesc. Numele candidaților (acestor 8) se vor publica cel târziu două zile. Comitetul electoral executiv a amplotaților va redacta totodată un manifest către amplotații ortodocși din Bosnia-Herțegovina, și va cere voturile lor pentru lista acestui comitet.

Organizarea amplotaților sârbi ortodocși e exemplară, și putem aminti, că la această organizare au contribuit foarte mult românul T. Filipescu, și un număr de marea simpatii între amplotați, și în urma experiențelor și cunoștințelor sale și ea vorbește limba sârbească ca un sârb adevărat. Deoarece amplotați ovrei și protestanți n'au avut să aleagă nici un deputat în curia I, ei au dat votul numai pentru un candidat (catolic cisc și sau mohamedan) în l. curie, sau pentru un candidat în curia II, unde se alege și un ovreu.

În ziua Duminecă s'a dat deci signalul pentru alegerile electorale.

Adunarea a înțeles mai bine programul politic al catolicilor din Bosnia și Herțegovina, și înțeleg, că partidul arhierescului Dr. Stadler este pe baza programului lui Dr. Frank (partidul de drept) din Croația, iar partidul lui Dr. I. I. I. stă pe programul coaliției sârbo-croate cu Croația. Partidul prin e mai tare decât acelaș urmă.

Un fenomen optic sau electric. Invinge în anul mai nou părerea, că trena sau coada cometelor e formată de raze electrice, așa numite *hodice* — cași lumina polară —, sau de raze *radu*: așa zisele razele a.

Acum după ce-am făcut o cunoștință trecătoare a cometelor, să ne însemnăm bine un lucru, și anume, că toate purtarea curioasă a cometelor este a se înflăcării soarelui. Că este așa, vom vedea mai târziu, dacă vă învoiați să urmăriți împreună cu mine o cometă în calea ei. Nu vă va părea rău de această mică excursie, căci ni-se va da să pășim misterul ușor de deslegat.

Ei! Era cât pe aci să uit pe badea Cârțan. Noroc, încă, că excursia mi-a adus aminte de el. Pe câmpia străvezie, deschisă, pe drumul ce șerduiește printre grâne, se ridică la orizon un nor de praaf, ca ridicat de vânturi. Norul se apropie, și înțeleg că înțeleg un punct negru, masiv se desbară din punctul crește, sfera de praaf ce-l înconjoară micșorează și cât ai bate în palme, badea Cârțan stă lângă noi în căruță, păzindu-și ca ochii din cap desaga cu cărți.

Să urcăm și noi repede în căruță și-apoi hi la drum după cometă. Acelaș tablou de pe câmp îl vom vedea și la cometă.

Ea se apropie din depărtări abla închipuibile, care are o temperatură foarte joasă, de -273° C. În frig particulele corpului se adună, se contrag, iar apa înghețând le lipeste și mai tare, prefăcând astfel cometa într'un bulgăre tare. Acum închipuiți-vă, că acest bulgăre înghețat se apropie de soare, unde gazele au o temperatură de 8000° C. E firesc: apa desghiață, evaporază și întreg sămburele e înecat astfel în aburi. Și

într'adevăr, privind cometa la telescop în momentul arătării sale, îți apare ca o nebuloasă, asemănătoare celor de pe Calea laptelui. Cu cât se apropie de soare, gazele evaporate se lătesc, se răresc, devin tot mai argintii și la mijloc se desprinde dela o vreme un punct strălucitor: e miezul cometei.

Nu-i așa că e atât de simplu!... Dar haidem să apropiindu-se tot mai mult de soare: materiile sămburelui încep a fierbe și a evapora tot mai tare, dintâi cele mai ușoare, mai volubile (ca carbunele de hydrogen) apoi pe rând cele mai grele: Va, Fe etc. Gazele aceste se așează în învelșuri, straturi în jurul miezului și ne dau coama cometei.

Iarăși ușor de înțeles!... Soarele lucră necurmat. Partea cometei dinspre soare fiind mai expusă atracției, ca cea dindărăt, cometa întreagă se lungeste înspre soare și arată fenomene de flux și reflux. Ușor se poate întâmpla deci, ca o cometă lungindu-se tot mai tare, să fie desfăcută în mai multe părți, cum s'a și întâmplat de pildă la cometa din 1882, care s'a rupt în 4 părți. Ba alte comete s'au dărâpanat total, formând în jurul soarelui un inel foarte turtit. Și când pământul trece prin astfel de inele — foarte răcite de altfel — ca spre pildă în April, August și Noembrie, ne delectăm în stele căzătoare.

...Și acum ajungem la un punct foarte interesant. Să lăsăm un moment cometa să-și vadă de drum, iar noi făcând o foarte mică digresiune, să ne întoarcem pe pământ și să ne uităm în niște cărți de fizică. Se spune acolo: că o fierbere mai vehementă produce electricitate, care

se adapă apoi din frecarea corpului — d. p. a cometelor — de atmosfera foarte rară, imponderabilă a universului.

Și apoi mai dăm în carte peste o minune; aziși numai: orice corp constă din particule foarte mici, din atomi. Această particulă e divizibilă numai electrică, anume în două părți: într'una negativă, imponderabilă, *electron*, cum o numesc învățații, și într'una pozitivă, ponderabilă: *ion*. Se întâmplă, că prin vre-o cauză din afară d. p. prin curenți electrici, aceste particule să fie desfăcute în vre un corp, și atunci se zice despre corpul respectiv, că e *ionizat*. Ajunge!

Să ne vedem deci din nou de drum și să ne căutăm cometa. A! Iată-o! Fierbe într'una, tot mai vehement. Am văzut însă că la o fierbere vehementă intră în lucrare și electricitatea. Ce se întâmplă!? Cometa devine ionizată, vasăzică desfăcută în electroni și ioni. Electronii ca mai ușori pornesc, își fac drum înspre soare în formă de fântână săritoare, dar soarele fiind electric și aruncând dela sine electronii ca orice corp ceresc, la un anumit punct respinge și electronii cometei, cari apoi se răsfâng întocmai ca apa fântanelor săritoare. Puterea repulsivă a soarelui — așa i-se zice — îi îndrumă departe dincolo de capul cometei, producând acel frumos fenomen optic pe care noi îl numim *coadă sau trenă* și care, tocmai în urma celor spuse în totdeauna e întors de către soare.

Cometa ajungând în *periheliu*, punctul cel mai apropiat de soare, își ajunge extremul grad de strălucire, apoi — perondându-se fenomenele di-

În posesia acelor pământeni. Numărul acestora este de 3017. S'a lansat însă în public zvonul că numai 35 dintre dânșii vor fi puși în posesia pământurilor confiscate de stat. Aceștia sânt 35 de proprietari, cari ceruseră prin avocații I. N. Roman și Vlădescu Olt restituirea pământurilor. Zilele acestea o deputație a celorlalți proprietari va veni la București să protesteze în contra nedreptății ce pretind că li-se face. *Corresp.*

Scrisoare din Viena.

Din Bucovina. — Sărbătorirea lui Paul Heyse. — Pentru creșterea poporului. — Moartea romanistului Tobler.

— 19 April 1910.

Abisul iscat între preoții și învățătorii din Bucovina se acopere mereu. La alegerile din 906/7 s'a dat o luptă înverșunată. Fiecare se învinuia de »trădare națională«, unul bazându-se pe o cultură mai înaltă, ceilalți pe-o căldură și un suflet mai apropiat de popor. Partidul actual cere să-i unească și să ștergă grozavele sfâșieri din trecut, când jumătate de sat batjocuria școala, iar cealaltă biserica.

Lupta s'a potolit — cu rari izbucniri cronice — și o tabără se pare că s'a retras cu totul. Numai învățătorii își continuă munca pentru înaintare. S'au strâns toți într'o »asociație a învățătorilor din Bucovina« și sânt aproape singurii, despre a căror existență se mai aude ceva: șezători la sate precum și conducerea băncilor raiffeiseane sânt în cea mai mare parte în seama lor.

Ne bucurăm de activitatea învățătorilor, și poezille lui Rotică vor fi pentru ei un semn al muncii cât și o dovadă strălucită a izbânzii.

Paul Heyse, cel dintâi novelist german din deceniul trecut, e al doilea Grillparzer. Această soartă se vede că în legătură pe ambii, căci a răsărit pe orizontul literaturii strălucire ne mai mare, care însă s'a învârtit în jurul său. S'a născut în 1830. A scris toată viața sa, și poate în răstimpul cât n'a vorbit și me de el, a dat cele mai frumoase lucrări ale sale. Dar a fost un capricios al soartei care se numește public, să nu-l cunoască.

Acum cu optzeci de ani a resărit iarăși, ca să-i bucare pe germani cu argintul graiului și al pleterilor sale.

A scris mult, foarte mult. Cicluri de romane,

nainte invers — scade în strălucios tot mai mult și la urmă dispăre dinaintea curioșității noastre.

A fost cam lungă excursia, încălta am văzut lucruri interesante. Și am (șinut să le spu), ca să vedeți, că cometa nu inspiră nici un motiv de frică. Căci să presupunem, că în noaptea din 18 spre 19 Maiu la 2 ore pământul va trece prin coada cometelor, în cel mai rău caz vom avea parte de fenomene optice admirabile.

Dar trecerea pământului prin coada cometelor e numai o posibilitate, pentru că sânt foarte mulți *dacă*. Nu e exclus, ca cerul să fie înorat și atunci nimic n'o să vedem din toată zarva, și e întrebare apoi dacă direcția cozii va fi într'o linie cu radiul vector al pământului, va să zică cu linia ce unește centrul pământului cu al cometelor... și cine știe fi va coada lungă de 22 milioane km., și lată de 400.000 km. ca să atingă pământul? Să ne bucurăm de s'ar izbândi cazul din urmă, căci puț ni sânt acei muritori, cărora li e dat să vază fenomene rare cosmice.

Se mai spune, că coada cometelor va înfățișa aerul, și va învenina cu cianogen, și cu acid cianhidric,

romane și plese dramatice, a scris și poezii lirice de o adâncime și seninătate clasică. Criticii lui se împart în două tabere: acei, cari îl cred de novelistul ideal, cu adâncă psihologie, și alții de liricul fără seamăn. În timpul din urmă s'au aflat, cari îl laudă bu cățile sale dramatice. Totuși aceștia nu sânt în drept. »Datorii de onoare«, »doamna Lucreția« ca și »Fiica Semiramidei«, jucate pe scena teatrului cu-țil, au fost primite doar cu rezerva entuziasmului față de *novelistul și liricul* Heyse.

Spirit german pătruns de plasticitatea și seninul Italiei, adâncime și înălțime de suflet, nobleța izbucnitoarelor patimi, darul de a trata atât de gingaș și cele mai brutale sentimente, sânt unele, ce caracterizează cuprinzătoarea sa operă.

Toate revistele germane aduc portretul bătrânului scriitor și numere dedicate aniversării de optzeci de ani.

Intellectualii germani și-au dat mai mult sâma despre necesitatea unei creșteri morale a maselor largi; căci au început pe toată linia o luptă hotărâtoare în contra literaturii frivole. Articolele numărate vorbesc despre ruina inevitabilă a tineretului, și lovesc cu cele mai nemiloase arme în autorii acestor fel de cărți.

Așa s'a întemeiat în München o societate cu numele »Selecțiunea« constând din intelectualii și fruntașii tuturor țărilor germane. Scopul acestei societăți este a da poporului o selecțiune de cărți sănătoase cu prețul cel mai ieftin posibil, popularizarea autorilor în viață și ținerea de conferințe literare pe înțelesul poporului. Afară de aceasta există și o »centrală« cu menirea de a smulge uitării articole însemnate din diferite reviste și ziare, articole, cari se pierd deodată cu publicarea.

O asemenea societate s'a înființat și în Viena — »Volksaufklärung« — »Luminarea poporului« — și are aceeași misiune.

La noi doar câte un articol searbăd, pe când »Fiul dracului«, »Misteriile Parisului« sau »Căldura din Berlin« circulă printre elevii școlilor medii cu o pace zdrobitoare.

A murit unul din cei mai mari romanști dela universitatea din Berlin: Adolph Tobler. S'a născut în Svițera, patria unui alt corifeu dela universitatea din Viena, a lui W. Meyer-Lübke, care-i consacră un articol înduioșător de cald și simțit în »Neue Freie Presse«. *M. I. R.*

aducându-ne într'o stare de delin, și apoi omorându-ne. Dar cum dacă ea nu conține gaze, fiind numai un fenomen electric? S'au să zicem, că e chiar gaz, e însă atât de rar, că se împledecă în aerul nostru, ca fumul în țan. N'ar fi nici o mirare, — dupăcum a zis nimerit cineva — dacă ar apărea un individ, și ar povesti, că cometa Halley ne va săra aerul, de oarece ea conține și Na (sare de bucătărie).

De câte ori n'am trecut noi prin cozile cometelor, fără să știm nimic și poate nu s'ar ști nimic nici acum, dacă socotelile învățătorilor n'ar dovedit-o aceasta ulterior, d. p. în anii 1819 și 1861, apoi prin cometa Biella în anul 1872 și 1885.

Desigur vor fi între d'oastră unii, cari vă veți gândi la o eventuală ciocnire a cometelor cu pământul. Să vă arăt, că așa ceva e *exclus*.

Cometele n'au un plan hotărâit în care să se miște ci călele lor încrucișează în fel și chip orbitele planetelor. Sânt p. u. anumite puncte, *noduri critice*, unde corpurile apropiindu-se reciproc în măsura cea mai mare — ce se poate —, ar putea da loc unei ciocniri. De fapt însă ciocnirea se evită întotdeauna. Căci cantitatea,

Situația politică

Arad, 19 April.

Comitetul electoral al partidului național românesc.

Comitetul electoral al partidului românesc s'a întrunit în Budapesta în președinția dlui Gheorghe Pop de Blitv pentru a aduce hotărâre definitivă în candidărilor și a publicării manifestului. La ședințele comitetului au luat foștii deputați Mihali, Lucaciu, Maniu, Vlad, Dr. Ștefan C. Pop, apoi d. niște, Dr. I. Nedelcu, Dr. P. Cornea, M. Grosșian (ca reprezentanți ai orașului Oravița). Din Bihor au fost reprezentat cercul Tinca prin Dr. A. Lazar și prin Dr. I. Ciordaș.

Manifestul se va publica probabil în curând.

Un interview cu Kristoff.

Ziarul berlinez *Morgen* publică în numărul de ieri un interesant interview cu fostul ministru de interne Kristoff. În Ungaria — a spus — a sosit deja timpul pentru votul universal și direct. Firește că deslegarea acestei probleme nu atâră de la actualul guvern și nu trebuie așteptăm nici de la partidul muncii care există însă atât în sânul cabinetului cât și în partidul guvernamental un puternic curent pentru votul universal. Călea aderentilor votului universal va trebui să se despartă de călea pe care a apucat contele Tisza cu aderentii săi. În planul în care proiectul reformei electorale va brăcat forme concrete viața politică a țării va trebui organizată pe temeluri cu totul noi. În planul întâi nu va mai sta atunci chestia principiilor ci-iste ori cea a principiilor ci hotărâtoare are să fie, atitudinea ce va să se ia față cu problema reformei electorale. Putem aștepta ca în noua cameră aderentilor votului universal să alcătuiască o majoritate derabilă, așa că deslegarea acestei probleme va mai putea întârzia multă vreme. Cu grădem să poată intra reprezentanții socialiști în cameră; deja în urma alegerilor din Iunie,

masa cometelor e atât de mică și legeră în port cu cea a pământului — și pământul între cele mai mari planete —, încât cea cometa ar trage scurta, de ar cutesa să se pie, fiind apoi nevoită de ași schimba călea și vedea de alt drum.

Ea ar putea produce pe țăramul nostru mult fenomene magnetice și selsmice... Și să vă încercăm de care spuse, vă istorisesc că caracteristic, care tradează, cum la cea mică influință — venită dela vre-un corp — cometele alunecă de pe calea lor, escându-se astfel orice fel de ciocnire.

Așa numita cometă *Lexell* se mișcă de pe o parabolă, o elipsă foarte lungită. În ce ia trăsniț prin gând o pornește spre se aproape cât se poate mai tare de el și orbita (calea) acestuia tocmai în punctul cu o obrăznicie ne mai pomenită ajunge Jupiter și un satelit (Luna) al acestuia. După urmat drumul fără zăbavă, cometa *Lexell* suferit perturbațiuni enorme, călea-i fiind cută într'o elipsă foarte scurtă, cu o durată învârtire de 5/2 ani. Se vede că *Lexell* a vătat omenie, căci în anul 1773 a îndrăst

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

se capătă garnitură întregă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor — și conștința 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a țării în provincia la dorința prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecte și cu deseme. Să fim atenți la

pentru că dela **Székely și**

fabricanți de mobile în Marosvásárhely

Candidații guvernului.

Partidul guvernului și-a stabilit candidaturile în 10 de cercuri. Comitetul executiv va mai ține încă mai multe ședințe până să completeze definitiv lista candidaților.

Campania electorală.

— Vărsare de sânge în Bihor. —

Duminecă a curs cel dintâi sânge în noua campanie electorală. Jandarmii au împușcat și rănit doi alegători, unguri, din Suplac (com. Bihoru ui), rănind doi alegători, dintre cari unul e pe moarte.

Suplacul e o frunză comună ungurească în cercul electoral al Marghitei, reprezintă, dela 1902 încoace, prin kossuthistul Sztarmá Mór. Jandarmii au folosit arma, fiindcă alegătorii kossuthiști au dat cu pietri în candidatul guvernamental.

Candidații guvernamentali.

Azi avea să fie publicată lista candidaților oficiali ai partidului guvernamental. Lista nu s'a publicat însă și, după cum scrie »Die Zeit« din Cluj, nici nu se va publica decât pe la sfârșitul lunii, fiindcă pentru vre-o 84 de cercuri partidul guvernamental n'a găsit candidați potriviți.

Vărsare de sânge în Bihor.

Din Marghita ni-se scrie:

În cuibul de odinioară al liberalilor, noul partid guvernamental a reluat lupta pentru recăștigarea poziției sale pierdute. Până la 1901, aproape toate cercurile electorale cu populație românească din Bihor au fost reprezentate prin deputați liberali, apoi, grație agitațiilor kossuthiste cari, în urma mizeriei

nou a trece prin același punct: Iupiter a lăsat o de astădată fu pace, dar când în anul 1779 și-a vărat din nou nasul și coada în împărăția lui, a alungat-o — poate pentru vecie, — transformându-i aea iarăși într-o parabolă.

Vă trebuiesc documente mai vorbitoare?! Dacă va cuteza cometa Halley să treacă prin punctul critic al pământului, va suferi perturbațiuni atât de grozave, încât îi va trece pofta să mai dea la ea cu el.

Dealtefel cometa noastră a dat un rendez-vous Venerei înainte de a ne cerceta pe noi. Și cine știe, dacă Venus va avea poftă să stea de vorbă cu Halley, ori îl va trimite și ea acolo unde a trimis Iupiter pe Lexell. Nu-i vorba, e Halley băiat frumos, dar... cam bătrânior...

Alungați deci orice frică și îndoială: coada nu ne jenează, iar' o ciocnire e eschisă. Cel mult — cel mult repet — vom trece prin coada nevinovată a cometei Halley;... și dacă va fi o noapte înstelată noaptea din 18 spre 19 Mai nou, vom vedea frumoase fenomene, iar' dacă va fi în-nourată, posomorâtă ni-se va răpi un prilej foarte rar de a admira și frumsețile necunoscute ale universului. Căci cometele sânt solii universului iar' de margine, în cari s'a păstrat naivitatea și aburdălnicia primitivă.

Socotți ca pe niște prubege, călătoare dela planetă la planetă, de-a soare la soare;... priviți-le de niște poete drăgălașe, visătoare... cari n'au astâmpăr nici alinare, și-n dorul lor după ceva nou, necunoscut cutrieră haosul în lung și-n lat. Shakespeare a zis atât de nimerit, că cometele sânt niște materii din cari se țes visele. Teșeți-vă și d-voastră dragi cititori, vise în noaptea frumoasei Mai, și cu visul acesta să vă alinați și să adormiți domol și-n liniște, pătrunși de armonia poetică și de ritmul sublim a tot ce ne inconjoară.

enorme a poporului au prins ușor rădăcini, rând pe rând cercurile au trecut în mâinile kossuthiștilor: mai întâi Beiușul, apoi Marghita și Aleșd și pe urmă și celelalte cercuri Tinca și Ceica.

Lupta dintre liberali și kossuthiști nu s'a mărginit însă numai la lupta cu cuvântul. Liberalii, apărând influența lor veche, au provocat vărsări de sânge. Cetitorii acestui ziar își vor mai aduce aminte de turburările dela Aleșd, 24 Aprilie 1904, când la o întrunire kossuthistă și între mulțimea adunată jandarmeria numeroasă a avut loc o ciocnire sângeroasă, rămânând pe »câmpul de luptă« mai bine de 30 morți, între ei și sergentul jandarmeriei, și peste 50 de răniți, mare parte români.

Adeverații provocători ai măcelului au fost șefii liberali ai cercului, cari au promovat turburările, pentru a da prilej forței armate să intervină și să împrăștie adunarea kossuthistă. Firește, șefii misterioși nu prevăzuseră o ciocnire atât de sângeroasă.

Și de data a easta iarăș guvernamentalii s'au ciocnit cu kossuthiștii. Poporul, ațâțat, s'a împotrivit vorbirii de program a candidatului guvernamental, a dat cu pietri în jandarmi, cari au răspuns cu focuri. Iată ce s'a întâmplat:

Duminecă, la orele 5 d. a., a voit să-și țină vorbirea de program, în comuna Suplac, candidatul partidului guvernamental Dr. Mákus László din Oradea-Mare. Comuna aceasta are vre-o 2000 de locuitori, între cari și vre-o 320 români. Alegătorii, aproape toți unguri, fără îndoială ațâțați de corteșii kossuthiști, dar și de alții nteri aderenți mari ai fostului deputat Sztarmá I Mor, l-au întâmpinat pe candidatul guvernamental în capul satului, rugându-l, între strigăte și protestări, să nu intre în comuna lor nu le trebuie candidatul guvernamental. Acesta, însoțit de pretorul Barabázy Ivan și de alții, și sperând de freii jandarmi a intrat, cu toate acestea, în comuna și a mers la casa comunală, pentru a-și ține acolo vorbirea de program. Alegătorii, îndrăgii de acesta, l-au urmărit și la casa comunală, vociferând, țipând și amenințând.

Văzând Dr. Márkus agitația poporului, s'a hotărât să părăsiască comuna, când deodată o piatră, aruncată din mijlocul mulțimii, l-a lovit pe sergentul de jandarmerie în cap, rănindu-l grav. Jandarmii, se zice că la un semn al pretorelui, au răspuns cu împușcături dintre cari un glonț l-a lovit pe feciorul Bálint Sándor în plep și l-a trecut prin spate rănind și pe un alt om Bodis. Se zice că Bálint, un fecior de vre-o 26 de ani, care în urma ranei primite trage de moarte, nu mai întâmplător a trecut pela casa comunală și n'a avut nici o parte la demonstrații.

Impușcăturile au speriat mulțimea care în câteva clipe s'a împrăștiat în toate părțile. Dr. Márkus a părăsit comuna numai decât, întorcându-se la Marghita.

Vina pentru această vărsare de sânge este a se atribui în rîndul întâi agitațiilor corteșilor kossuthiști.

I. N

Apel către alegătorii din Timiș-Recaș.

Ni se trimite următorul apel: Comitetul central român comitatens din Timișoara pentru conducerea alegerilor dietale din cercurile Beciche-recul mic, Ciacova, Rittberg, Recaş, Lipova și Cocota, în conferința sa ținută în 17 Aprilie între altele a hotărât unanim și candidatura unui deputat dietal cu program național în cercul electoral Timiș-Recaș, care necondiționat să pozează și limba germană și înștiințând comitetul

central electoral din Budapesta despre această hotărâre s'a adresat acestuia, ca conform deciziunilor conferinței naționale din Sibiu în timpul cel mai scurt posibil să designeze persoana candidatului respectiv.

Drept acela din încredințarea comitetului comitatens rog și aștept dela toți alegătorii români aparținători partidului național român și peste tot pe toți români de bine din cercul electoral T-Recaș să se abțină dela orice mișcare electorală și să se ferească a se angaja la vre-unul dintre candidații partidelor contrare (guvernamental și kossuthist) încă vre-o 10—12 zile, până ce comitetul central electoral din Budapesta va designa persoana cu care avem să intrăm în luptă.

Izbânda noastră e sigură, fiindcă nici unul dintre candidații contrari nu oferă nici o garanție alegătorilor români, ba sânt asigurați, că și dintre nemți, sârbi și șocați mulți cu noi vor ținea.

Sus se avem inimile! Dr. Lucian Georgevici, avocat.

Din cercuri românești.

Zichyfalva. Ni-se scrie: Candidatul oficial al guvernului în acest cerc corupt este contele Eugen Karácsony din Bánlak.

Clubul național român încă a candidat pe d. Terentie Opreanu, preot. Al 3-lea candidat serios este d. Dr. Féyves din Buda, cu program social-democrat, care își va începe turneul prin comunele române și sârbe în săptămâna luminată. O luptă înverșunată se prevede, al cărei sfârșit în cazul cel mai rău pentru noi va fi balotaj. Români, sârbi, o parte mare din nemți, unguri sânt pentru votul universal egal și secret, afară de niște bogătași de șvabi, cari trăesc în ambițiunea că și ei sânt spăhii, și se mulțumesc cu atâta că dau mâna cu d. contele cu ocaziunea desfășurării programului.

Dați astorfel de oameni le vom avea de grijă de astădată, nu ca în trecut.

Un român din B... lăsat din cerc să deie serios man...

d. contele de sigur va și anțice de mandatul acestui cerc. Recușeți-vă fraților alegători, să nu vi-se mai poată aplica pilda fiilor lui Isaac din biblie — ca pentru un blid de linte să prângem și noi și voi — iar generațiunile viitoare să ne blesteme.

I. N.

Cocota. Primim următoarele șire: »Duminecă, la 16 Aprilie, partidul guvernamental al acestui cerc a ținut o conferință pentru proclamarea candidatului său. La această adunare au participat și următorii români rătăciți din Sat-Chinez (Kéz):

Nicolae Stevin, Adrian Moldovan, cari erau naționaliști la alegerea trecută, Teodor Mercea care la alegerea trecută a mers în partida dlui Sever Bocu și de frica dlui Dărăbanț avocat în Timișoara au votat cu Szivák, Vasa Nicolici, Cbiril Intechi, Ioan Ungurian, Meilă Ienovan și Gheorghe Pantî, care nu lipsește nici dela tîmbalău. Au participat și Alexandru Sandu, învățător amovât din partea conzistorului arădan și metropolitan. Acesta a apelat la minister, și acum speră că, făcându-se guvernamental, comisia administrativă îl va repune în oficiu.

Dela conferință au plecat de-a dreptul la birou de unde numai târziu au eșit beți cu toții. Rușine să le fie la acești oameni cari au avere, și cu toate acestea se lasă cumpărați cu băutura și mâncare.

Un sătean.

Candidări.

Ciacova. Duminecă s'a constituit în cercul electoral al Ciacovei partidul guvernamental, alegându-se președinte al partidului Chudy Jenő. La adunare au luat parte toți notarii și primarii comunelor cercului, precum și câțiva alegători români. Candidatul partidului, Manasz Gyula, și-a desfășurat numai decât programul, declarându-se aderent al conșilor Khuen și Tisza.

Făget. Nemess sau Hencz? Aceste două nume agită acum cercul electoral al Făgetului. Partidul guvernamental din cerc l-a candidat, cu program guvernamental, pe avocatul Nemess Zsiga, iar cercurile conducătoare din Budapesta vreau să-l

candideze pe fostul deputat Hencz Károly, care l-a apărât pe ministrul-președinte în Cameră, când a fost atacat de deputații partidului justh.

Tinca. Numărul candidaților e patru: Telegdy József (gub.), Gaál Endre (kossuthist), Podhraszky Dezső (justhist) și Dr. Aurel Lazar (naționalist român).

Huedin. Candidatul guvernamental e contele Lázár István. Mai era și un candidat justhist Tutsek Sándor, care a renunțat însă.

O întâmplare.

Ni-se cere publicarea următoarelor:

On. Redacțiune, în nr. 76 al «Tribunei» s'a comunicat la adresa mea și a fiului meu niște șire la cari vă rog să-mi publicați următorul răspuns:

Articolul exprimă jele și durere, doară și suferință că fiul meu și eu am luat parte la venirea pompoasă la Arad a Drului Barabás.

Barabás e un conșcolar și prieten vechiu al meu.

Tinem legătură și prietenie personală de 50 de ani.

Ca politician reprezintă aici votul universal. Domnii deputați ca rominii (Goldiș și alții), s'au exprimat că și ei vor ajutama și vor vota cu acel candidat care reprezintă votul universal.

Afii eu, cât și fiul meu când e vorba de muncă simtem la locul nostru.

Dovadă că articolul recunoaște, că fiul meu când a fost lipsă de el, la serata etnografică romină a stat la locul și șirul său. Apoi la venirea lui Barabás — ca unui prieten al meu încă și-a făcut datoria.

Principiul nostru este, că mișcarea e viață. Și viața se susține numai prin muncă.

Munca care reprezintă numele Opre, reprezintă munca omenirii întregi fără considerare de neam, religie, ori țară.

În comunicatul la adresa mea se scrie că mă îndeltnicesc cu hidroterapie. Autorul e în rătăcire. Locul muncei mele nu l-a văzut niciodată. Munca mea zidește și fortifică puterea fizică, trupească a oamenilor.

La mine e aeropagul puterii fizice și a musculaturii.

Puterea musculaturii superioare clădește în creerii omenirii o viață intelectuală superioară, putere de luptă și virtute.

În fine articolul mi impută că nu sînt român bun. Aici am să mă împotzesc cu totu:

Marea tatălui meu și are originea din familie maghiară din Szabolcs.

Tatăl meu și-a petrecut o bună parte din copilărie în colonia franceză cu timpurile mele.

Opre: iar arăstii și românii între romini au devenit gr. cr.

Toată viața și munca mea e o carte deschisă. La numele și munca mea vin aici la Arad scriitori iluștri din Budapesta. Proprietari mari din toată țara. Ba am cîștigat onoare numelui meu intru afii, că oameni iluștri, că contele Pechy a venit la mine dela renumitul sanator Lahmann, din Germania. Iar alții au venit la mine și la numele meu din Bavaria, dela renumitul sanator a lui Kneipp.

Drept aceea mă rog de d. autor să nu-i fie rușine de numele Opre. Dr. Opre, avocat.

Abonați „Tribuna“.

Rugăm cu stăruință pe toți abonații noștri în întârziere cu plata abonamentului să grăbiască cu achitarea sumelor ce ne dătoresc, ca să nu fim nevoiți a le întreprupe trimiterea ziarului și a încasa pretenșiunea noastră pe altă cale.

Rugăm de-asemena și abonații a căror abonament a expirat cu sfârșitul lunii Martie, să binevoiască a-și înnoi abonamentul pe noul cartal Aprilie—Iunie.

Apelăm în acelaș timp la toți cititorii noștri să răspândiască ziarul nostru între cunoscuții lor, înlesnindu-ne prin câștigarea de abonați noi, lupta pentru marea cauză a neamului românesc.

Red. și Adm. »Tribuna«.

INFORMAȚIUNI.

ARAD. 19 Aprilie n. 1910.

DI I. Slaviciu în Budapesta. Di Ioan Slaviciu, merituosul nostru publicist, va sosi mâne dimineața la Budapesta, unde va petrece mai multe zile. Tinerimea română pregătește în onoarea lui o serbare intimă.

— **Dela »Teatrul Național«** din București. Duminecă dimineața s'a făcut în Teatrul Național din București alegerea a trei dintre autorii dramatici, în vederea numirii unuia care să-l reprezinte în comitetul de lectură al Teatrului. Alegerea a fost prezidată de d. Pompiliu Ellade.

Au participat d-nii: Alexandrescu-Dorna, V. Alexandrescu, I. Bacalbașa, Z. Bârsan, T. Duțescu-Duțu, I. Dauș, Al. G. Florescu, V. Leonescu, N. D. Popescu, G. Ranetti, Rădulescu-Niger, Mircea Demetriade, Iuliu Roșca, P. Macri, I. Malla, Mihăileanu, V. Toneanu, N. Tinc, C. Grigorescu, P. Gusti, R. Rosetti și d-na Constanța Hodoș.

Au intrunit d-nii Barbu Dalavrancea, Al. G. Florescu și G. Ranetti, câte 14 voturi: I. Bacalbașa 11, I. L. Caragiale 6, d-na Hodoș 2 și alții câte un vot.

Au fost proclamați aleși primii trei cari au intrunit câte 14 voturi. Dintre aceștia ministerul va numi pe unul în comitetul de lectură al Teatrului.

După alegere cel prezenți au semnat un proces verbal pentru constituirea unei societăți a autorilor dramatici.

Au fost delegați d-nii Al. G. Florescu și Iuliu Roșca să întocmiască statutele. D. Pompiliu Ellade a fost proclamat membru al societății.

— **Roosevelt în Ungaria.** Fostul președinte al statelor-unite a plecat azi din Budapesta la Băbolna, pe tru a vizită heghelile statului. A fost primit și aici cu mari ovații, Roosevelt a fost însoțit de miniștri Hieronymi și Serényi.

Dela Băbolna, Roosevelt s'a întors azi seară. Mâne va părăsi Budapesta.

Ziarele din Viena, în special cele creștin-sociale, arată că Roosevelt a trecut la Budapesta departe peste marginile seriozității și ale cumpătului când a afirmat despre unguri că ar fi cel mai iubitor de libertate dintre toate popoarele Europei și că ei ar fi fost în scurgerea veacurilor aici în bazenul Europei sabia de apărare a apusului cultural. »Reichspost« arată cu drept cuvânt că nu ungurii au fost în trecut scutul civilizației, ci alte popoare, căci bine știut este că ungurii dimpotrivă au îmbiat aproape totdeauna turcilor, ajutorul lor și au fost astfel mai cușând sprijinitorii semilunei decât dușmanii ei. Aceleași ziare se ocupă și cu vorbirea pe care i-a adresat-o lui Roosevelt Apponyi, în calitate de președinte al grupului interparlamentar ungar și constată că »difficile est satiram non scribere«, citind expectorațiilor acestui ipocrit.

— **Călătoria arhiducelui Francisc Ferdinand.** Ieri a plecat din Pola — după ce venise din Brioni — arhiducele Francisc Ferdinand cu familia sa și s'a dus

în Boemia. În Pola a sosit cu iahta «croma» și a fost întâmpinat de portului, de primar, notabilitățile și o mare mulțime de oameni. Când ducele și soția sa princesa de Hohenzollern au pășit pe uscat, lumea a izbucnit în ternice urale iar damele care erau alături au oferit princesei buchete de flori. Ducele a vorbit aproape cu toți experții și s'a ocupat de mulțămirea asupra petrecerii în Brioni și pe Adria. Cu trenul de masă, arhiducele și-a continuat călătoria peste Klagenfurt.

— **Hirotesire.** Citim în »Telegr. Eri, Duminecă, la începutul sfintei săptămâni părintele Protosincelul Dr. Miron Stea, episcopul Caransebeșului, a fost înțeles din partea înaltpreasfințitului domniei hiepiscope și mitropolit Ioan Mețianu rangul de Arhmandit. Preacuviosia sa a celebrat apoi sfânta liturghie, asistat de protopresbiteri Ion Droc și Dr. Ioan Stan și de diaconul Dr. Vasile Stan, profesor seminarial.

— **Grevă în Azuga.** De mai bine de săptămâni lucrătorii din fabricile de postav și bile din Azuga (România) sînt în grevă.

Cauzele care a determinat pe lucrătorii ceteze lucrul sînt următoarele:

În fiecare săptămână se oprește dela lucru crător câte 5 lei din salariu care variază de 220 până la lei 350. Traiul s'a scumpit în îngrozitor în așa fel că lemnele costă 420 de kilograme, iar pâinea neagră 35 bani, acum nu s'a ajuns la nici o înțelegere între crător și direcțiunea fabricii. Au sosit la fața locului autoritățile din Ploiești și Sinaia, precum ministrul plășei și comandantul jandarmilor împreună cu o campanie de jandarmi.

Din ordinul autorităților toate localurile de sumășe au fost închise și s'a interzis a primi muncitori greviști.

Sâmbătă au fost arestați 6 din muncitori și nu vor să lucreze fiind bănuși că ei ar fi înșel pe muncitori să părăsească lucrul.

Comitetul central al organizațiilor sindicale din București se interesează și sprijină cauza muncitorilor din Azuga.

— **Explozie într'o fabrică de chibrituri.** Din Seghedin se telegrafiază azi dimineață, la orele 9 și jumătate, în fabrica de chibrituri a lui Pálffy s'a întâmplat o groaznică explozie de cazan, care omorît 11 muncitori și rănind pe 21 inși. Dintre morți 10 sînt fete, cea mare de 17 ani, și un bărbat.

Fochistul Ortner, care a fost și el rănit, a declarat că vina pentru această catastrofă e a mecanicului, căruia de m. i-s'a adus la cunoștință că acest cazan defectuos. Mecanicul însă dedea numai 200 umeri. Azi dimineață, cazanul s'a găurit și apa s'a scurs din el, producând explozie fatală.

Răniții au fost transportați în spitale. Autoritățile au pornit o anchetă severă.

— **Moartea unui regicid.** Din Belgrad telegrafiază că Alexandru Mașin, colonel în rezervă, cumnatul reginei de odinioară Draga și unul dintre șefii revoluției sângeroase din 1903, — a răpusat ieri seară după suferințe delungate.

Colonelul Mașin a fost multă vreme omul de încredere al regelui Alexandru, împotriva

Fotografierile cu electricitate a lui

DAJKOVITS

Pe timp înourat și întunecos sînt cele mai acomodate.

== «Saspalota» în Oradea-mare — Nagyvárad.

la căsătoria regelui cu Draga Mașin, a fost răsturnat și a trecut în tabăra conspiranților cari în anul 1903 au omorât pe rege și regină. Când noul rege Petru, a fost numit ministru al Afacerilor publice dar la dorința stăruitoare a Anului s'a retras din viața politică.

Moștenirea lui E. Carada. Sâmbătă la orele 8 dim. d. stagiari C. Stoilă și C. Popescu, cu dela secția I-a trib. Ilfov însoțit de referier Popescu, — în urma cererii făcute de moștenitorii de sînge ai defunctului E. Carada, s'a prezentat în strada Pitarșu 10, pentru a îndeplini formalitățile de punere în posesie a averii rămase ca urmare a moștenirii.

Operația de punere în posesie a durat până la orele 7 seara. Moștenitorii direcți ai averii rămase sînt: E. Carada, d-na Ema I. Teodorian, mama defunctului, d. Caton Theodorian, d. Elena Hesselmann și d-nii I. Bălănescu și C. Bălănescu. Suma exactă rămasă ca moștenire este de 10.000 lei, constând în imobile, titluri de proprietate și valori.

Serbarea zilei de 3/15 Mai 1848. Din inițiativa ni-se scrie: Societatea »Carpații« a roborat ardeleni va sărbători și anul acesta marșul de 3/15 Mai 1848, aniversarea adunării de la »Câmpul libertății« de lângă Sibiu. Comitetul societății organizează cu reducere de venit pe căile ferate, o excursiune impusă la Sibiu, unde se va sluji un Te-Deum în onoarea luptătorilor morți în revoluția din 1848 a românilor ardeleni. Se va ține și o conferință despre însemnătatea zilei, apoi va urma o procesiune comună, la care vor putea lua parte toți locuștii. Serbarea va începe sâmbătă 20 Aprilie. Societatea »Carpații« aplicează la toți membrii de inimă și în deosebi la ardelenii din străinătate să se înscrie cât de mulți. Adreșele lor, la această excursiune însușiți-le să se adreseze din vreme la d-nii: str. Lipscani 1; N. Lupan calea Victoriei; Mircea str. Stavropoleos 5; A. Bârsan, la »Poporul« str. Academiei și F. Babeș, str. Victoriei 156. Taxa de înscriere la această excursiune este 2 l. și 50 b. de persoană, copiii jumătate.

Juvaerele lui Arnanden. Poliția din Budapesta punând mîna pe fata care se căsătorise să amănesteze juvaerele suspecte găsite în casa din Făgăraș, crezuse să fi pus pe jefuitorii giuvargiului din Paris. A fost exortată fata la Budapesta, fiind dovedit că juvaerele sînt false și numai de 400 de coroane dacă fac. Acum poartă o altă încurcătură și caută urmasii celorlalți complici ai fetei, căci se crede că ea e cea dintâi escrocherie a lor și de aceea în alte părți vor fi avut mai mult succes ca la Făgăraș. Un frate al fetei a fost arestat.

Lupta contra negoțului de fete. Paris vine știrea că în ministerul de Afaceri Externe s'a deschis supt președenția ministrului Pichon o consultație pentru a stabili dispozițiile ce ar trebui luate contra negoțului de fete. Participanții au ales ca președinte pentru conferința ce se va ține în

curînd, pe senatorul Beranger, iar ca vicepreședinte pe delegatul elvețian Lardy.

— **Advocat nou.** Ni-se anunță că d. Dr. Ioan Ember și a deschis cancelaria advocațială în Huedin (Bánffy-Hunyad).

— **Despărțământul Făgăraș al reuniunii învățătorilor din arhidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș,** conform §-ului 21 din statute își va ține adunarea de primăvară Duminică la 8 Malu st. n. a. c. în comuna Köhalom (Cohalm).

— **Catastrofa balonului »Delitsch«.** Despre catastrofa aceasta, despre care am scris și în numărul nostru de ieri, din Reichensachsen se comunică următoarele amănunte:

Balonul a fost surprins de un uragan. Fiind lovit de un trăsnet, gazele din balon au explodat și nacela s'a prăbușit cu o luptă vertiginoasă la pămînt.

Catastrofa, care s'a întîmplat noaptea, n'a fost observată de nimeni. La ora 1 noaptea un polițist a zărit o fiacără mare pe cer, însă fără ași putea face o idee asupra originii acestui fenomen.

Un țaran din Reichensachsen, fiind deșteptat din somn de un șgomot puternic, a alergat la fereastră ca să vadă ce s'a întîmplat. Afară era întuneric, astfel că nu se putea vedea nimic. Dimeinea la orele 6 țaranul a eșit în curte și atunci a zărit pe un vișin din grădina vecinului câteva bucăți din învelișul balonului. Lângă vișin a observat două brațe omenești. Nacela balonului intrase adînc în pămînt. Lângă nacelă zăceau două cadavre, oribil mutilate. La o mică distanță se aflau cadavrele celorlalți doi aeronauți. Căderea a fost atât de violentă încît și cadavrele intraseră în pămînt.

Țaranul îngrozit de această priveliște oribilă, a anunțat primăria, care a dispus ridicarea cadavrelor.

Pe locul dezastrului s'a găsit și cadavrul în sângele al conducătorului balonului. Din însemnările conducătorului rease că balonul s'a ridicat sâmbătă seara la orele 6 și 5 minute din Bitterfeld avînd pe bord următoarele persoane: Căpitanul K. Luft, conducătorul balonului, inginerul Leuchsennig, funcționar al societății de aviație din Bitterfeld, medicul veterinar Höcker din Lipsa și comerciantul Graupner din München.

Se crede că balonul a căzut dela o înălțime de 600 până la 800 de metri. Experții au constatat că moartea aeronauților se atribuie căderii iar nu trîznitului.

Pe fețele victimelor este imprimată disperarea și groaza.

— **Daruri marinimoase.** Ni se scrie: În numele comunei bisericesti din Gurău mă îndrept către stîmpanii domni conducători al Institutului de credit și economii »Crișana« din Brad rugându-l a primi și pe aceasta cale calde mulțumiri pentru marinimosul dar de 100 cor. oferit pe sama nou-edificatului biserică.

Tot supt influința acelor sentimente de stimă și recunoștință adresez profundă mulțumire și bunului creștin Moisa Barbacelu și soției din Almaș, cari încă au donat pe sama bisericii nou-edificate un rînd de odăjdii prețioși în valoare de 60 cor. Pleșcuța la 5/18 Aprilie 1910. Sabin Stănișan, cand. of. parohial.

— **Serata literară a studenților din Budapesta.** Ni se scrie: Serata literară aranjată sâmbătă de studenții noștri universitari a reușit peste așteptări. Colonia a venit la serată în număr frumos. Studentul în litere, d. I. Duma a citit despre Titu Maiorescu; d. Sabin Evușianu despre cometa Halley și s'au citit și poezii pe ales din producția poetelor noastre Adelina Tăslăuanu (A. O. Maior), Maria Cunțan și Ecaterina Pittș, apoi o poezie originală a unui student care iscălește cu pseudonimul A. Seca. S'a cântat din vioară și cu vocea. Tinerimea are de gînd să aranjeze după sărbătoarea Paștelui o petrecere cu joc.

— **Concursul de aviațiune din Nizza.** La concursul de aviațiune din Nizza a avut alaltăieri loc o scenă foarte zguduitoare. Un aviator american Robinson s'a ridicat cu aparatul său biplan sistem Fahrman la o sută cincizeci metri înălțime. În zbor însă a fost ajuns de aviatorul rus Ețimov și ciocnindu-se aparatele Robinson a căzut în mare de unde a fost scos de barcașii. Aparatul însă s'a sfărmat cu desăvîrșire. O altă telegramă din Nizza spune că francezul Rougier încercînd o ascenziune a căzut de-aseenea în mare pe când abia se ridicase cînd sprezece met. peste suprafață. Căzînd o sîrmă i-a crăpat fața, aparatul însă a căzut la adînc.

— **Erată.** La serata artistică din Oradea-mare au binevoit a mai suprasolvi următorii a căror nume ne-a scăpat. Dr. Vasile Bianu, Buzău și Dr. Romulus Dobo, Orăștie fiecare cu cite 20 cor.

— **Mulțumită publică.** Dl Vasile de Stroescu din Davos Elveția a binevoit a dona în scopul zidirii bisericii noastre suma de 200 cor., pentru care binefacere și pe această cale îi exprimăm mulțumită în numele comunei bisericesti. Sinersig, la Aprilie 1910. Vichentie Pinte, preot, Ispas Mărza, Nicolae Ignia, epitropi.

x **Petele din față.** Deja e vremea să ne gîndim cum să alungăm petele atît de neplăcute din față, sau ce să facem ca în genere să nu mai apară. Cel mai bun medicament contra petelor e alfia americană a lui Molnár, acărei efect e sigur și înirece orice alții anunțate pînă aici. E recomandată de medici renumiți ca un articol cosmetic neîntrecut. Un flacon expedit gratis costă 2 coroane 20 bani și se găsește numai la inventator; farmacia la Duhul Sfinț alui Molnár Iános Szombathely, Fötér 42 tr. Amănunte între inseratele de azi.

x **Pentru 60 de fileri,** poți pregăti ușor acasă 2 litri lichior Alasch sau Anisette, Benedictin, Charentise, Curacao, Perseca, Pară imperială, Cămin, Cafea, Rosa, Vanilie, Silvoriu, Răcinu de drojdu și Rom. În doze în preț de 6 coroane, cu modul de pregătire se găsește în Burger Erbiges, Farmacist.

Cronica socială și artistică.

Serată literară în Cluj. Ni se scrie că Joi în 21 l. c. st. n. Dl profesor din Blaj Dr. Vasile Suciu, va ține o conferință despre: »Religie și filozofie« în sala de sus a »Hotelului central«, în cadrele unei serate ce o va aranja despărțământul Cluj al »Astre« cu concursul tinerimei universitare române din loc.

Petrecere și serată declamatorică în Pecica. Tinerimea română din Pecica, invită la serata declamatorică teatrală urmată de joc pe care va aranja în seara a doua de Paști, la 2 Malu st. n. 1910, în sala festivă dela otelul »Central« din Pecica. Venitul curat este destinat »Bibliotecii populare« din Pecica. Damele sînt rugate a se prezinta în costum național sau în toaletă simplă.

Programa: 1. »Nunta Zamferei«, poezie de G. Coșbuc, declamată de d-șoara E. Ugliș. 2. »Cinematografu« comedie de D. Boșca. Persoanele: Ardelean, profesor, d. N. Barbu. Adela, soția lui, d-șoara F. Tămășdan. Alexandru, fiul lor d. A. Ioanovicu. Bucur, șef de gară, d. S. Trifu. Floarea, soția lui, d-șoara S. Tașcă. Haralamb, servitor, d. P. Ugrîș. Clara, nepoata lor, d-șoara A. Dragoș. Un poștaș, d. G. Popu. 3. »Insurășilă«, cuplet comic de I. Vulcan, predat de d. P. Ugliș. 4. »Cinel-Cinel« teatru cu cîntece într'un act, de V. Alecsandri. Persoanele: Pitarul Sandu, boier de 50 de ani, d. A. Ioanovicu. Smărăndița, nepoata lui, d-șoara E. Moldovan. Tincuța, verișoara Smărăndiței, d-șoara A. Dragoș. Florica, tineră țărăncă, d-șoara S. Moldovan. Oraur, fecior boieresc, d. I. Tașcă. Dame, țărani, coriști.

Culere și manșete mai frumos cură- — — — **UNIÓ** — — — Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102. — — — Telefon Nr. 395. — — —
 Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

Credit pe ipotecă, pe cambio
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

nu se confunde cu alte firme!
MOBILE

mand mobile pentru dormitoare sufra-
și saloane prima calitate, stil modera
cele mai preferite soiuri de lemn ca:
jugastru, corn, máhagoni și patisandru,
menea aranjament, cel mai nou model
u anticamere, bucătării și personal.

Cu deosebită stimă:

rga József tâmpliar (mă-
sar) exclusiv,
ad, Kápolna-u. nr. 6b.
Magazin deschis nu am.
serviciu prompt. Preturi ieftine.

SLEPÁK A.

orologier, aurar și giuvaerice în

Marosvásárhely, Széchenyi-ter nr. 43.

Mare depozit de tot felul de oro-
loage de buzunar, de părete, atr-
nătoare precum și tot felul de giu-
vaerice de aur și ar-
gint. Reparări de oro-
loage și giuvaerice se
efectuează prompt.

Giuvaere vechi de aur
și argint le schimb sau
le cumpăr cu cel mai
— mare preț de zi. —

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

Karlsbad, Haus Feigenbaum
— vis-à-vis de Mühlbrunn. —

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de **partea**
de sus a ghetelor, în asortimentul cel
mai mare, cu toată scumpetea se găsesc
cu prețurile cele mai ieftine
în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

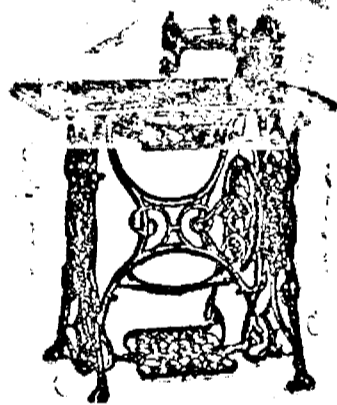

Distins cu diploma
de recunoștință
: în anul 1904. "

Catalogul ilu-
strat a prețu-
rilor gratuit.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Mercei 4.

Are magazin
de mașini de
cusut PFAFF
de toată mări-
mea și cu pre-
țurile moderate.
Mare asortiment
de Goarne.
Prețurile se pot
solvi și în rate.

Gramofone și Pate-
foane veritabile, precum
și de cele fără diaphazon.
Telefon nr. 459.
— Preț-curent gratuit. —

Prima societate de Credit Funciar Român
din București.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștință publică că Vinei 9/22
Aprilie a c., se vor trage la sorți scrisuri fun-
ciare rurale pentru un capital de Lei: 1,846.800
din care:

Scrisuri 40% a 22-a tragere Lei: 140.300.—
Scrisuri 5% a 57-a tragere Lei: 1.706.500.—

Tragerea la sorți se va face la orele 3 p. m.,
în ședința publică în localul Societății Strada
Colței No. 27.

Direcțiunea.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității
și sfredelirea adâncă a fântanelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul
atelier de
reparaturi
din Lugoj.

Intreprindem și executăm **tot felul de**
lucru și reparaturi ce se țin de specia-
litatea organizării electrice și a altor afaceri
ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântanelor artezice
pe lângă prețuri moderate.

Sau
Cărbunii.

Care de acum își câștigă
sau abonează cărbuni și
cochs pentru iarnă, eco-
nomisește 25%!

100 Klgr. cochs de fa-
brică de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Prusia
cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de
piatră salon de Jil c. 4.—.
100 Klgr. cărbuni de
lemn fără praf cor. 6.—.
100 Klgr. de cărbuni
pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător
de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.
Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrici, mori precum și pentru
trierat expediez cărbunii de Prusia de
calitate cea mai bună.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

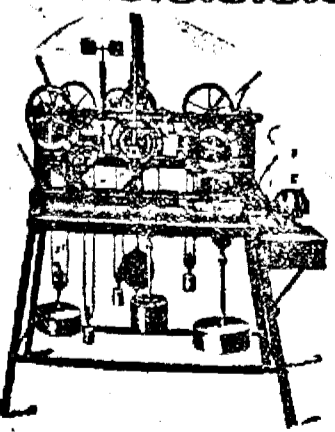
BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —
BAJA (BACICA).

Recomandă indeo-
sebi cele mai perfecte **CIASURI DE TURN**

pentru biserici, primarii castele, școli și fabrici, cari cu
construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă.
Afară de aceia atrage luarea aminte a onorațiilor preoți

Pregătește clopote în
toate mărimile. Se
reînnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă cheazăsie. — Onor.
comitete, plebanile și curatorii primesc avant. de aplăți în rate. BUDGET GRATIS

și a on. comitete
bisericești asupra
reînnoiesc și repară
comitete, plebanile și
curatorii primesc

MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.

Fond. în a. 1860.

NÄDER J.

măiestru

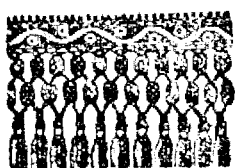
ARAD, palatul minoritan.

Tine în magazin cele mai excelente **cuțite de buzinar** cu tăș englez și Sollingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cărnăfari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, precum și articlii mănuloari. — Recvizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de brânșă aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă prețurile cele mai moderate. —

NAGYIVÁN ANTAL găitănar

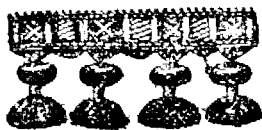
SEGHEDIN—SZEGED, Zrinyi-utca 2.

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am a sortat atelierul conform cerințor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, indeosebi

atrag atențiunea asupra: **Impletiturilor, ciucurilor și decorțiilor pentru mobile și prapori, de- asemenea ori-ce ciucuri, decorații, masturi și găitane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție.** —

Vanzătorilor li-se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

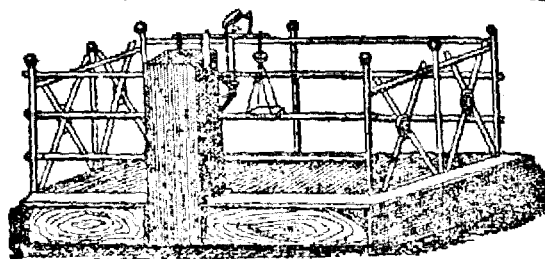
MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA Gyulafehérvá**. Széchenyi-u. (lângă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din brânșă aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate. —

Prima fabrică de cumpene și greutăți din Brașov.

PAUL WIDMANN

Brașov-Brassó, Korház-u. 62.

Recomandă tot-felul de: **cumpene și cântare, balanse-zecimale, centimale și cumpene-pod, precum și greutăți cu prețurile cele mai moderate.** - Serviciu conștițios.

Se primesc reparări și autenticări din nou.

In atențiunea damelor!

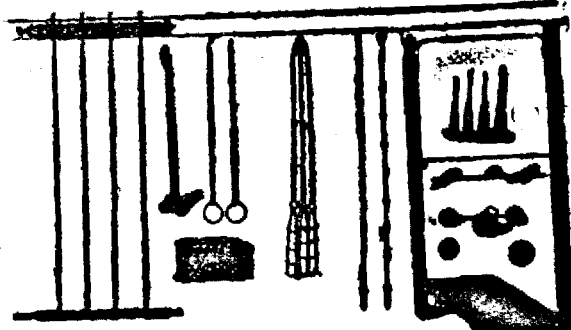
S'a isprăvit cu fața urâtă!

Alfia americană contra petelor.

Este cel mai bun, dur și nestricăcios remediu contra petelor, a phitriadisului și a tuturor necurățirilor din față. Este singurul remediu neîntrecut încă, recomandat de mai multe celebrități medicale, pentru curățirea de pe, phitriadis și ephelides. În străinătate se expoartă en-gros.

Un borcan costă 2 cor. și porto postal 20 file. Se găsește exclusiv la **Molnár János** — Farmacie la Duhul Sfânt inventator și fabricant: Szombathely, Főter 42

LOPOS GYULA

— fabricant de accesoriil de gimnastică în —
Budapesta, III., Zsigmond-u. Nr. 114 (în edific. gimnaziului) (Telefon Nr. 113-44).

Distins cu recunoștința prin rescrip ministerului de culte și instrucție publică sub Nrul 109.541/904 pentru accesoriile de gimnastică expuse cu ocazia adunării generale învățătorești a V. În expoziția teritorială din 1907 la Pécs Cincibiserici distins cu medalie de aur

fabricant de diferite aparate de gimnastică și șvedeze. La cerere trimite gratis prospecte de prețuri.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u.18.

Execută după planuri proprii sau străine **mobile** pentru dormitoare, prânzitoare și saloane precum și aranjamente pentru cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Prăvălie nouă de ghete pentru dame și bărbați

Oradea-mare—Nagyvárad.

În colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér.)

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar Ferenczi din Cluj. În urma experiențelor câștigate pregătesc neexceptionabil și cu prețuri moderate ghete americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți, mai pregătesc și ghete ortopedice conform ordinilor medicale pentru picioare boinave, apoi cizme elegante pentru vânători și pentru călărit. — La comandele din provincie este de ajuns trimite unei ghete folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distincă stăruind

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

mai atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

RSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și măiestru pietrar.
Sediul central al fabricii: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate propriu din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.
Cancelarie Centrală:
Nagyszeben, Fleischer gasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

● **STEIN MIKLÓS** ●

fabrică de tăiat pile
Oradea-mare — Nagyvárad.
Fabrica: Damjanics-u. 30. - Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierășilor și comercianților să facă cumpărături de pile bine aranjate, astfel să poată tăia pile mici și mari din oțel vârstă de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

SIF SCHULLER, optic și orologier
SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărare a totfelului de orloage de buzunar și de părete și orloage deșteptătoare, precum și articlilor optici.
Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.
Inele de logodnă după măsură.
Toate lucrările de bransa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

ROTH JÓZSEF
măestrul de sculptură în piatră,
Segesvár, Seilergasse

Recomand on. p. t. publicul depozitul meu bogat și bine asortat de
Monumente de morminte, din diferită marmoră granit, sienit, labrador și peatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.
Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și preliminară de spese stau fr. la dispoziție.

Primul Institut sudungar de auritoră artistică
a lui **E. I. SPANG**
sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:
— **iconostasuri, altare —**
amvoane, jertfelnicuri, —
primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — bransa aceasta. — — —

Pomi de vânzare:

mai multe soiuri excelente de toamnă și primăvară de 2—3—4 ani.

Brazi,
Tufe decorative și

130 bucăți
"Musa Ensete"
de 3 ani, bucată cu 6—10 coroane.

10.000 bucăți de
trandafiri,
de 1, 2, și 3 ani, cu trunchiu nalt.

Trandafiri (rugii)
soiurile cele mai bune, cu trunchiu nalt.

In prăvălia mea de flori
(MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR)
se pot căpăta buchete și coroane ocazionale foarte frumoase cu prețuri ieftine.

Catalog de prețuri la dorință se trimite gratis și franco.

Farkas Antal,
mare stabiliment comercial și grădinărie
Cluj—Kolozsvár, Téglás-u Nr. 15—16.

COLOREAZĂ ȘI CUREȚEȘTE
NAGY ȘI FAZEKAS
în **ORADEA-MARE—NAGYVARAD.**
Colorează și curățește tot felul de vestimente procești, bărbătești, de dame, blouze de mătăasă, costume de batist, draperii la ferestre, și mantale de piele. Dantele și panglici de mătăasă după modele dorite.
In caz de doliu, orice vestmânt în mod excepțional se colorează negru.
Depozitul nostru e în Nagyvárad. Szt.-János u. 48.
Intreprinderea: Fekete sas palota, pasagé 26.

Nou atelier de fotografiat în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 26.

Lângă apotheca lui Hintz.

Am onoare a aduce la plăcută cunoștință on. public, că mi-am deschis nou atelier de fotografiat în piața Mátyás Király 26 și e aranjat după recerșțele timpului modern, provăzut cu cele mai noi mașinari stă la dispoziția on. public. — În atelier se pregătesc fotografii protalbin, lucii și matt, — chipuri de platin, aquarel, pigment și argint-brom. — Recomand în deosebi speciile mele fotografii de copii, pentru cari la expoziția regnicolară am fost distins cu medalia de aur. — De altcun pregătesc și tablouri, grupe etc. în execuțiile cele mai noi și moderne.

Atelierul e deschis și în dumineci și sărbători.

Cu deosebire stimă:

Csizhegyi Sándor, fotograf.

ZOMBOR SANDOR

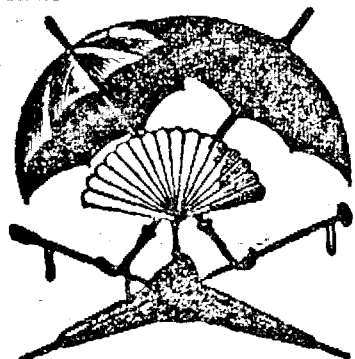
ortoped și fabricant de instrumente medicale.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni medici, că am deschis în Oradea-mare—Nagyvárad Utl utca nr. 26, un atelier pentru instrumente medicale,

conform cerințelor moderne de azi, unde se pregătesc tot-felul de instrumente specialiste și alte mașinari de bransă aceasta și primesc și repararea, — ascuțirea, lustruirea și nichelarea acestora. — Pregătesc după cel mai nou sistem aranjamente de spital, mese pentru

operație și pentru examinare, dulapuri pentru instrumente speciale și de legat, precum și membre artificiale mașinari orthopede pentru umblat și pentru îndreptarea corpului, etc. corsete artificiale ș. a. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

Fabricație proprie.

La o haină de primăvară sau vară se cere un cortel elegant și modern sau un **en-tout-cas.**

Firma:

Th. Schmidt

Sibiu (Nagyszeben) Reispergasse 7,

ofere cel mai bogat asortiment de modele admirabile și culori moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile cele mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.

Comandă prin poștă prompt.

LIMONATA KRISTÁLY

se poate purta în buzunar, e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. — Face bune servicii escursii la șporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompune orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește

— fabrica de limonată Kristály a lui —

KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.

Văd. Engel Vilmos

Institut chimic pentru curățirea și vopsirea mătasei,

Făgăraș—Fogaras (Transilvania)

Intreprindere de primul rang

Primește spre curățire chimică, cu preparate mai ieftine, fără ca să le descoase, tot felul de

haine de bărbați și femei.

Haine pentru baluri, uniforme, cojoace de iarnă, covoare, lucruri de mână, șaluri, dantele, pene, mănuși

precum și ghețe din piele albă, etc. etc.

Aranjament modern și de specialitate

Transformarea, curățirea și înălțirea perdelelor de dantele și a țesăturilor

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru

pălării speciale de dame,

deschis în Sibiu, Reispergasse Nr. 7

al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsește în bogat asortiment cele mai noi modele de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot-felul de reticole, genți pentru dame, moderne și prima calitate.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318.

Atelierul special de reparare al renumitelor firme:

SCHMEREK & SZABADKA

— Temesvár—Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articli tehnici. Filtre magnetice. Unsur. Material de condensare. Atzătoare cu acetilen. Material pentru instalații cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

